Kauas osingot karkaavat

Tämän aamun Hesarissa oli arvovaltaisella paikalla pääkirjoitusten vieressä Tampereen yliopiston vierailijaprofessori Elina Grundströmin kirjoitus valtion yhtiöistä. Tässä siihen linkki:

http://www.hs.fi/paivanlehti/15102013/kotimaa/Noin+siin%C3%A4+k%C3%A4y+kun+tahtoo+omistaa/a1381729466510

Kolumni perustui valtion omistajaohjauksessa ikänsä työskennelleen Risto Rankin kirjaan ”Niin siinä käy kun omistaa”.

Sain kolumnista herneen nenääni. Luin sen niin, että professori Grundström oli sitä mieltä mitä hän kirjoitti. Kun mietin, voiko joku todella olla sellaista mieltä, tulin siihen tulokseen, että kyseessä oli satiirin muotoa tavoitteleva kirjoitus; että kukaan ei ole todellisuudessa sitä mieltä, ei edes kokoomuslainen Risto Ranki. Jos kirjoittajan tarkoitus oli ylilyönti, se osui ja upposi.

Kun kirjoituksen mukaan Soneran osakkeita oli myyty väärään aikaan ja liian halvalla, todellisuudessa valtio on saanut suurimman osan (40 %, 6,6 miljardia) 16 miljardin osakemyyntituloistaan nimenomaan Soneran privatisoimisesta. Enemmänkin olisi saatu, jos yhtiön porvarijohto ei olisi ostanut 4 miljardilla eurolla tyhjää saksalaista ilmatilaa.

Outokummun entisten pomojen (ei pääjohtaja Juuselan kuullen) seurapiireissä kiertää sanonta, että kun Outokumpu myy, osta. Se esimerkiksi möi Pyhäsalmen kaivoksen 60 miljoonalla eurolla kanadalaiselle kaivosyhtiölle, joka on saanut siitä vuosien varrella yli 10-kertaisen liikevoiton. Kannatti ostaa.

Samalla tavalla hurjaan alehintaan myytiin Harjavallan nikkelitehdas amerikkalaiselle OMG:lle, joka möi sen edelleen suurella voitolla venäläiselle Norilsk Nickelille. Outokumpu sai kaupassa 180 miljoonaa. Kymmenessä vuodessa nikkelitehdas tuotti voittoa yli kolme kertaa enemmän. Amerikkalaisten kannatti ostaa.”Jenkit imivät täältä voitot”, sanoo yhtiön suomalainen toimitusjohtaja. Imivät voitot ja lähtivät.

Samalla tavalla kävi kuparinjalostukselle, joka fuusioitiin ensin ruotsalaisen Bolidenin kanssa. Maksuksi Outokumpu sai Bolidenin osakkeita, jotka se pian möi pois pörssissä. Paria vuotta myöhemmin osakkeiden pörssiarvo olisi ollut kolminkertainen. Väärin myyty.

Kemiran toimialajärjestelyissä Siilijärvenkadmium-vapaan apatiittikaivoksen perinyt GrowHow möi kaivoksen edelleen norjalaiselle Yaralle hintaan, jonka ostaja sai takaisin pitämällä lannoitteiden hinnan korkealla ja kotiuttamalla voittonsa ammoniakin siirtohinnoittelulla. Väärin myyty.

Samassa kaupassa Suomen luonnonvarojen helmi ,Savukosken Sokli, meni Yaralle. Norjalaisyhtiö valmistelee par´aikaa Suomen valtiovallan kanssa kaivoksen avaamista. Se vaatii Suomen valtiota rakentamaan Sokliin rautatien, joka maksaa vähintään 300 miljoonaa euroa. On huomattava, että valtio ei suostunut sitä rakentamaan silloin, kun Soklin omisti valtion yhtiö Rautaruukki ja sen jälkeen valtion yhtiö Kemira.

Fortum on oma surkea lukunsa valtion yhtiöiden yksityistämispolitiikassa. Valtio on saanut Fortumin osakkeista myyntituloja 1 635 miljoonaa euroa. Osakkeiden ostajan omasta puolestaan ovat saaneet kymmenessä vuodessa yli 2 kertaa enemmän osinkoja kuin mitä ne maksoivat osakkeista. Jos yhtiötä ei olisi puoliksi privatisoitu, Suomen valtio olisi saanut kaikki ne osingot itselleen ilman osakemyyntejä – ja valtio omistaisi edelleen koko yhtiön.

Ministerit Sinikka Mönkäre ja Mauri Pekkarinen ovat edustaneet näissä kaupoissa Suomea. Minulle ei riitä se, että he harmittelevat nyt jälkikäteen huonoja kauppoja niin kuin Grundström kirjoittaa.

Kysyn, mitä tekemistä valtion yhtiöiden privatisoimisella on Neuvostoliiton kaatumisen kanssa. Sellaistakin argumenttia käytetään yksityistämisen puolustamiseen amerikkalaisten investointipankkien johdolla ulkomaisten omistajien – ja pankkiireiden banksteri-kavereiden – hyväksi.

Kun vielä pörssin virkistämistä käytetään valtion yhtiöiden pörssittämisen puolustamiseen, on pakko kysyä, onko valtion tehtävä todella tukea pörssikaupankäyntiä myymällä sen kautta alihinnoiteltua kansallisomaisuutta? Siitähän ei ole ollut mitään hyötyä valtion privatisoimille yhtiöille, kun omistaja on ottanut itselleen kaikki – tosin vaatimattomat – myyntitulot.

Pörssit ovat olemassa ennen muuta yhtiöiden omistajien tarpeita varten, eikä niillä ole suomalaisten yhtiöiden investointien rahoittamiselle käytännössä mitään merkitystä. Teollisuusyhtiöt maksavat enemmän osinkoja kuin investoivat, ja on ilmeistä, ettei hallituksen ensi vuodeksi toimeenpanema viidenneksen helpotus yhteisöveroon lisää investointeja vaan valuu osinkoina suurelta osin (pörssiyhtiöiden osakkeistahan puolet on ulkomaisessa omistuksessa) ulos Suomesta ja osin vielä verottomina.

Yksityistämisen puolustajat esittävät, että yksityistäminen on muuttanut elinkeinoelämään ”tehokkaammaksi” ja ”dynaamisemmaksi”.

Lisädynamiikkaa on ainoastaan se, että kauas osingot karkaavat.